

3.....	רקע מדעי.....
10.....	הרציונל מאחורי המחקר.....
11.....	שיטת המחקר.....
12.....	תוצאות אפשריות.....
12.....	סיכום.....
13.....	ביבליוגרפיה.....

הרקע המדעי למחקר

תקציר

הכרת תודה נחשבת לפעילות רצויה ואף הכרחית מבחינה מוסרית או דתית, והיא אחת מהחוויות המשמעותיות ביותר בדת, בפילוסופיה ובספרות.

מחקרים שונים הראו כי האופן בו אנו קוראים ומבינים טקסטים שונים מושפע מן האישיות שלנו. באופן דומה, אנו נזדהה עם טקסט בו התוכן דומה לאישיותנו הטבעית. למשל, אנשים בעלי אישיות מוחצנת (אקסטרברטית) יזדהו עם טקסטים עלילתיים שהגיבור שלהם גם הוא בעל אישיות דומה.

במחקר זה אבחן את מאפייני האישיות השונים, את הפסיכולוגיה החיובית הקשורה לאישיות חיובית ומוקירת תודה, ואת הקשר בין תפיסת והבנת הטקסט לסוג האישיות, ואנסה להוכיח את טענתי לגבי סוג אישיות בה הכרת תודה היא תכונה בולטת, והאם אנשים אלו מושפעים גם הם מטקסטים חיוביים בעלי תוכן של הכרת תודה, ומזדהים עם אנשים בעלי תכונות הדומות לאישיותם.

סקירת ספרות

מספר מחקרים עוסקים בקשר שבין האדם לטקסט, ובכך שאנשים בעלי תכונות דומות מזדהים זה עם זה, ובאופן דומה גם אנשים המכירים תודה. בכדי לבחון את הקשר בין הכרת תודה לבין הזדהות עם טקסטים ועם אנשים בעלי תכונות דומות, אבחן תחילה מהם סוגי האישיות השונים הקיימים בקרב בני-אדם, בכדי להגדיר ולאפיין אותם.

אישיות, או בלטינית Persona, היא האיכות הכללית של התנהגות האדם, ומכלול התכונות הנפשיות הנרכשות והמולדות המרכיבות את התנהגות, מחשבות ורגשותיו של אדם ההופכות אותו לייחודי ונפרד מאחרים (וודרוות, 1965).

במובן הפסיכולוגי המונח "אישיות" הוגדר בעבר בדרכים רבות, אך בשדה הפסיכולוגי התפתחו 2 גישות עיקריות לגביו: הגישה הראשונה נוגעת להבדלים העקביים הקיימים בין אנשים, כשבמובן זה חקר האישיות מתמקד בהסברם וסיווגם של מספר מאפיינים אנושיים.

הגישה שנייה מדברת על התכונות ההופכות את כל בני-האדם לדומים זה לזה, בדגש עם הבדלים פסיכולוגיים ממינים אחרים- כלומר בעלי- החיים (Holzman, 2020).

לימוד מקצוע האישיות כתת-קטגוריה של פסיכולוגיה החל בשנות ה-30 של המאה הקודמת, בזמן שפורסם ספרו של הפסיכולוג רוס סטנגר (Stanger, 1937)- "פסיכולוגיה של האישיות", כשביוון העתיקה מקצוע האישיות נלמד בהקשר של ביולוגיה וכימיה, ולא כמקצוע פסיכולוגי (Holzman, 2020).

כיום, בענף הפסיכולוגיה קיים מספר לא מבוטל של תיאוריות שונות הנוגעות למבנה האישיות ולסוגי אישיות אפשריים בקרב אנשים, מהן נבחר שתיים עיקריות למחקר ולדיון בו.

התיאוריה הראשונה נקראת "A B C D Personality Types", וכשמה היא מתארת 4 סוגי אישיות עיקריים, כשהתיאוריה בנוגע ל-2 הראשונים פותחה בשנות ה-50 על-ידי Jacob Goldsmith. בהמשך נוספו עוד 2 סוגי אישיות לתיאוריה זו, שפותחו על-ידי מספר פסיכולוגים שונים במשך השנים (גרנדר וקדמון, 2015).

אנשים מסוג "Type A Personality", על-פי תיאוריה זו, נוטים להיות תחרותיים, בעלי רצון עז להישגים, בעלי נטיה לפרפקציוניזם, ואינם דוחים כמעט לעולם מטלות או עבודות. לעומת זאת, אנשים מסוג "Type B Personality" הם בעלי רוגע פנימי, אינם נלחצים בקלות, נוטים לדחות עבודות או מטלות לרגע האחרון ואינם תחרותיים, אך יצירתיים מאוד.

אל-"Type C Personality" משתייכים אנשים האוהבים פרטים קטנים, מסוגלים לבזבז שעות בהתמקדות ועיסוק בדברים קטנים כמו הרכבה של דגמי מכוניות או מטוסים. הם אינם אסרטיביים, ונוטים לדכא את רצונותיהם האישיים על מנת לרצות אחרים. חוסר האסרטיביות שלהם עלול להוביל לדיכאון או ללחץ.

הסוג אחרון- "Type D Personality", הוא הסוג אליו משתייכים בעלי מחשבות שליליות ופסימיות, הנוטים לחוות קשיים באינטראקציות חברתיות ופחד מדחייה חברתית. הם מדכאים את רגשותיהם והאמוציות שלהם באופן תדיר, ולכן גם הם, בדומה ל- Type C, עלולים לחוות דיכאון, לחץ או חרדה עקב כך (גרנדר וקדמון, 2015).

בדומה לתיאורית סוגי האישיות שפיתח גולדסמית', הפסיכואנליטיקן Carl Jung (1875-1961), פיתח גם הוא תיאוריית אישיות, המורכבת מ-2 תת-תיאוריות עיקריות. הראשונה שבהן גורסת כי קיימים 2 סוגים עיקריים: האישיות המוחצנת (Extraversion), והאישיות המופנמת (Introversion) (Allen, 2016).

האישיות האקסטרוברטית מתעניינת באובייקטים ובהתרחשות של דברים חיצוניים, ברצון להשפיע על אחרים ולהיות באירועים חברתיים ומקצועיים ונהנית מרעש ומהמולה. לעומת זאת, האישיות